

NIGER: EEN LAND VOL KINDEREN

Om het werk van overheidsmedewerkers makkelijker te maken, houdt de CIA over ieder land ter wereld een boekje bij: het *Factbook*. Dat vind je gewoon online en staat vol interessante cijfers. De komende tijd storten we ons in een serie op deze opvallende getallen. We beginnen met de leeftijdsmediaan: de grens waar precies de helft van de bevolking boven zit en de andere helft onder. In Nederland ligt die lijn op 42,1 jaar: klinkt best logisch. Maar in Afrika ligt-ie veel lager. Samen met een ervaringsdeskundige en een wetenschapper buigen we ons over het allerjongste land ter wereld: Niger. Door Jelger Woudstra en Malou van Zwieten

HOE KAN 50% VAN DE BEVOLKING VAN NIGER NOU ZÓ JONG ZIJN?

Niger zit bomvol kinderen. De leeftijdsmediaan ligt op 15,1 jaar. De ooeivaar moet er haast wel overuren draaien. 'Dat klopt, ja', zegt de Nigerese Abakoula Argaless (46). 'Veel meisjes krijgen baby's vanaf hun vijftiende tot ze rond hun vijftigste in de overgang raken, omdat ze zo jong worden uitgehuwelijkt. Anticonceptie? Ze weten niet eens wat dat is.' Aba spreekt uit ervaring. Hij komt nog regelmatig in Niger om zijn familie te bezoeken. Die is groot, zijn vijftigjarige zus heeft zeven kinderen. Zelf is Aba geboren en getogen in Niger en kwam hij 23 jaar geleden, na veel omzwervingen als kindsoldaat, in Nederland terecht. Sinds zes jaar is hij voorzitter van de stichting Aman-Iman, waarmee hij onder andere dertien woestijndorpen in Niger van een vaste waterleiding voorzagt. 'Ik denk zelfs dat de mediaanleeftijd in werkelijkheid nog lager ligt, want Afrikanen nemen het niet zo nauw met registratie.' Dat komt voor een groot deel door het gebrek aan vertrouwen in de regering in veel Afrikaanse landen. Daarom zijn inwoners vaak huiverig om mee te werken aan bevolkingsregistratie. Klaas van Walraven, Niger-expert en historicus bij het African Studies Centre van de Universiteit in Leiden, beaamt dat: 'De officiële cijfers zeggen dat ieder gezin gemiddeld zeven kinderen heeft. Waarschijnlijk is dat het aantal per vrouw rond de twaalf of dertien ligt. Je moet ook bedenken dat een arme bevolking daar baat bij heeft: het is een vorm van pensioen opbouwen. Want je kinderen zorgen later voor je.'

Terug in de tijd

Het hoge geboortecijfer heeft ook te maken met religie, zegt Van Walraven: 'Volgens het *Factbook* is 80% van de bevolking islamitisch, maar het ligt misschien wel dichterbij de 95%. De rest heeft een lokale religie.' Geboorte ligt in de handen van Allah, gelooft de bevolking. Het is niet aan de mensen om over leven of dood te beslissen. 'In werkelijkheid verbiedt de Koran anticonceptie helemaal niet', zegt Aba. 'Het geloof moet met z'n tijd meegaan, dat staat er letterlijk in. Maar dat krijg je mijn moeder niet aan het verstand, haha.' Er worden dus veel kinderen geboren in Niger, maar er gaan er ook een heleboel dood. En dat is niet zo gek, vindt Aba. 'Ze

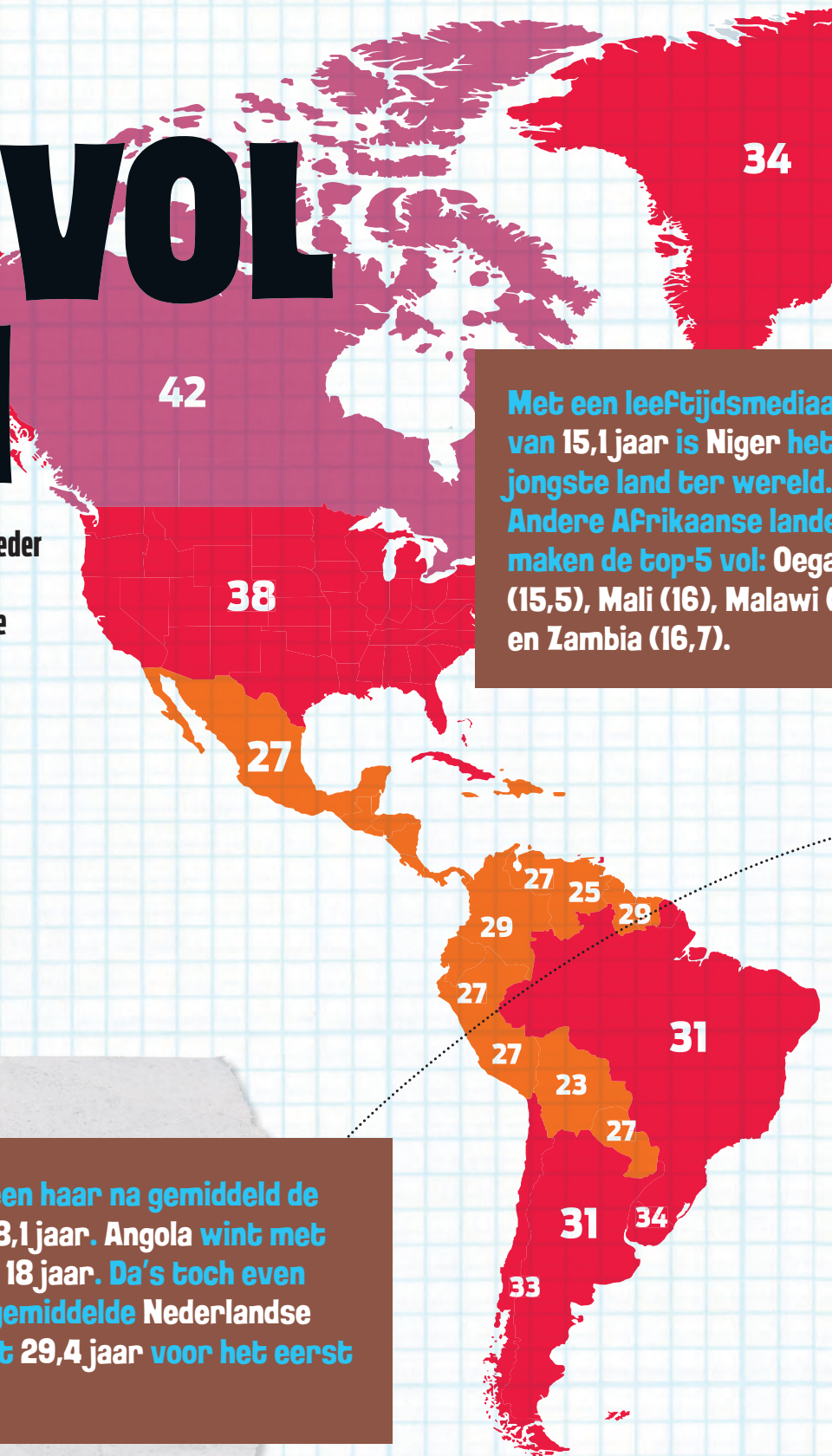
In Niger wonen op een haar na gemiddeld de jongste moeders: 18,1 jaar. Angola wint met een gemiddelde van 18 jaar. Da's toch even wat jonger dan de gemiddelde Nederlandse moeder: die ligt met 29,4 jaar voor het eerst in het kraambed.

leven daar als middeleeuwen. Je moet eens zien wat ze drinken. Poelen regenwater waarin mensen en dieren zich wassen. Zeker tot z'n vijfde moet een kind knokken tegen diarree, malaria, maar ook simpele ziektes.'

Jongerenstortvloed

Toch sterven er veel minder kinderen dan honderd jaar geleden. Van Walraven: 'Afrika is altijd een heel leeg continent geweest. Er zijn veel ziektes en er heerst een ongunstig klimaat, dus het sterftecijfer is hoog. Sinds de gezondheidszorg langzaam verbeterde, is de bevolking gaan groeien. En dat is best een probleem, omdat de voedselproductie laag en onzeker is.' Het regent dus kinderen in Niger. En dan is er ook nog de grote stroom jongeren die vanuit de onstabiele buurlanden het land in trekt, zegt Aba: 'In 2011 was de situatie in omliggende landen als Libië, Mali, Nigeria heel instabiel. Het was gewoon file toen een stroom van rond de 200.000 jongeren Niger in trok. Hele dorpen werden overspoeld door jongeren. Lastig, want er is geen werk voor ze. Verveling leidt tot ruzie, onrust. Er zijn wel projecten geweest, in de buurt van mijn dorp is bijvoorbeeld veel werk voor hen gevonden in een cementfabriek, maar je kunt ze niet allemaal helpen. De meesten doen nu nog steeds niks. Je houdt je hart vast.'

Met een leeftijdsmediaan van 15,1 jaar is Niger het jongste land ter wereld. Andere Afrikaanse landen maken de top-5 vol: Oeganda (15,5), Mali (16), Malawi (16,1) en Zambia (16,7).

Duitsland en Japan staan bovenaan qua leeftijdsmediaan. In die twee landen ligt die hoger dan waar ook ter wereld: 46,1 jaar. Italië (44,5), Oostenrijk (44,3) en de Virgin Islands (44,2) hebben ook veel oudere inwoners. Nederland zit daar niet ver achter met 42,9 jaar als middenleeftijd.

Wie oud wil worden, moet naar Monaco. De leeftijdsverwachting voor mannen is daar 85,7 jaar. Vrouwen worden nog ouder in het mini-koninkrijk: 93,6 jaar. In Nederland wordt een man gemiddeld 79 jaar, een vrouw 83,3 jaar.

In Bosnië-Herzegovina wonen de meeste werkloze jongeren: 62,8% zit thuis.

In Hongkong wonen de minste kinderen tot 14 jaar: slechts 12% van de bevolking. In Niger is dat 49,8% en in Nederland is dat 16,9%.

Oud word je als man niet in Guinee-Bissau. De levensverwachting van een man ligt daar op 47,9 jaar, het laagste ter wereld. Voor vrouwen ligt die, opvallend genoeg, het laagst in Zuid-Afrika: 48,6 jaar.

OVER NIGER

Hoofdstad:

Niamey

Aantal inwoners:

17,8 miljoen, van wie 8,7 miljoen jonger dan 15 jaar

Levensverwachting:

53,5 jaar (man), 56 jaar (vrouw))

Oppervlakte:

twee miljoen vierkante kilometer (30,5 keer zo groot als Nederland)

Opvallend gegeven:

In Niger is er één dokter per vijftigduizend inwoners, alleen in Liberia en Tanzania zijn er nog minder artsen. Voor elke 3225 inwoners is er één ziekenhuisbed.

Vier landen hebben nog minder ziekenhuisbedden per inwoner:

Guinee, Mali, Madagaskar en Senegal. Ter vergelijking: in Nederland is er een dokter voor elke 255 inwoners en een ziekenhuisbed voor elke 212 inwoners.

WAT MOET NIGER MET AL DIE PUBERS?

'Tja, je kunt zeggen: veel jeugd, dus veel toekomst. Maar zo simpel is het niet', zegt Van Walraven. Scholing is in Niger een probleem en geletterdheid is, zeker onder meisjes, erg laag. Onderwijs is zogenaamd tot achttien jaar verplicht, maar daar komt niks van terecht, zegt ook Aba. Al zien ouders in Niger wel steeds vaker het nut van een goede opleiding in. 'Zelfs voor meisjes. Dat komt doordat er nu vrouwelijke ministers in de regering zitten. Hé, dat kan mijn dochter misschien ook, denken de ouders dan.' Maar dan steekt een ander probleem de kop op, zegt Van Walraven: 'Er zijn weinig banen, dus beter onderwijs is niet per se de oplossing.' Ondanks de goede wil verwacht ook Aba geen wonderen van deze generatie jongeren. 'Kijk, Niger is een woestijn. Drie maanden per jaar regent het en wordt er land verbouwd, maar de andere negen maanden zitten ze onder de

acaciaboom te kaarten. Ze hebben te weinig geld en kennis om zich verder te ontwikkelen.'

Water

Maar hoe moeten ze aan geld en kennis komen als er geen werk is? Aba: 'Voor je het daar ook maar over kunt hebben, moet er eerst genoeg schoon water zijn. Iedereen vroeg: waarom begin je niet met scholen? Maar zolang er geen waterleidingen zijn, blijft de zoektocht naar water dé invulling van de dag. Ouders zeggen gewoon dat hun veertienjarige zoon achttien is, zodat hij thuis kan helpen. Zo kun je de leerplicht niet handhaven. Eerst water, dan de rest. Land is er genoeg in Niger. Geef de jongeren geld en kennis en leer ze irrigatiesystemen aan te leggen om hun land te bewerken, zodat ze in de droge maanden ook kunnen verbouwen. Dat zou een einde aan de armoede kunnen betekenen.'

Minder armoede

Dat einde aan de armoede leidt wellicht tot een lagere bevolkingsgroei en daardoor een betere balans tussen jong en oud in het Afrikaanse land. Van Walraven: 'Experts stellen: de bevolking bepaalt zelf of een stop op de bevolkingsgroei nodig is. Als het economisch goed gaat met een land worden er vanzelf minder kinderen geboren: dat leert de geschiedenis ons. Dat is voor Niger een kwestie van de lange adem. Daarvoor moet je de invloedrijke mensen van de verschillende bevolkingsgroepen, zoals volkshoofden en imams, achter je krijgen.' De huidige president, Mahamadou Issoufou, is wat dat aangaat op de goede weg, denkt Aba. 'De Toeareg, het volk waar ik bij hoor, leeft verspreid over vijf landen. Eerdere bestuurders lieten zulke nomadische volkeren volledig links liggen. Nu is er een vooruitstrevende president, die juist probeert iedereen met elkaar te verenigen. Zijn doel is: elke Nigerees moet een andere Nigerees voeden. Dat zou het land verder kunnen brengen.'